

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט סארי ג'יוסי

מעוררים

א.
ע"י ב"כ עוה"ד ד. ענבר סברדליק

נגד

משיבים

ב.
ע"י ב"כ עוה"ד ז. גרובר

החלטה

1. בפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה ב' (כב' השופטת ש. ברגר) ב-תלה"מ 11519-04-19, במסגרתה נקבע, כי הקטין ג' (להלן: "הקטין"), בנם של הצדדים, העולה לכתה א' בשנת הלימודים הקרובה, יתחנך בבית-הספר "ד" ב-ל'.

2. הנסיבות הצריכות לעניין הן בתמצית אלו:

בגדרי תובענה ל-"הסדרת זמני שהות" עתרה המשיבה להורות, כי הקטין יתחנך בבית-הספר הממלכתי "ד" ב-ל', מקום מגורי הקטין מאז פרידת הצדדים.

מנגד, עתר המבקש להורות, כי הקטין יתחנך בבית-הספר הממלכתי-דתי "מ" ב-ל', ולחלופין בבית-הספר הממלכתי-דתי "נ" ב-ת'.

ביום 10.03.2021 הוגש תסקיר עובדת-סוציאלית (להלן: "תסקיר") במסגרתו הומלץ, כי הקטין יתחנך בבית-הספר "ד" ב-ל'.

ביום 07.04.2021 התקיים דיון במהלכו נחקרה העובדת-הסוציאלית, גב' ע' (להלן: "העובדת-הסוציאלית") על התסקיר. ביום 01.07.2021 התקיים דיון נוסף במסגרתו נמשכה חקירת העובדת-הסוציאלית, כמו-כן נחקרה הגנת גב' כ' (להלן: "הגנת"). בהמשך, בהוראת בית משפט קמא, הגישו הצדדים סיכומים לעניין המסגרת החינוכית של הקטין.

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

ביום 26.07.2021 ניתנה החלטת בית משפט קמא, במסגרתה, כאמור נקבע, כי הקטין יתחנך בבית-הספר "ד"ר בל" (להלן: "ההחלטה").

בקליפת-אגוז, אציין, כי ההחלטה התבססה הן על עמדת העובדת-הסוציאלית, אשר הובעה במסגרת התסקיר והעדויות, והן על עדותה של הגנת.

בית משפט קמא קבע, כי בשים-לב לקונפליקט הרגשי בו מצוי הקטין, שעה שמן העבר האחד, מנהלת אימו המשיבה, אורח חיים חילוני, ומן העבר האחר מנהל אביו, המבקש, אורח חיים דתי, זה יתעצם ביתר-שאת אם ילמד הקטין בבית-ספר ממלכתי-דתי, וכלשונו של בית משפט קמא, בפסקה 16 להחלטה: "....אכן, גם אני סבורה כי הקונפליקט הרגשי בו יימצא הקטין המנהל אורח חיים חילוני בבית האם, אל מול אורח החיים של חבריו במסגרת הלימודים הדתית יהיה קשה יותר מאשר באם ילמד במסגרת חינוכית חילונית וינהל אורח חיים דתי עם אביו. כך בכלל, ובפרט בנסיבות דנן, לפיהן מצבו הרגשי של ג' אינו שנוי במחלוקת בין ההורים, שניהם מסכימים כי מצבו הרגשי מורכב (אם כי כל אחד מהם סבור כי מקור המצב של הקטין בהתנהלות ההורה השני) ורק לאחרונה הוא החל מקבל טיפול רגשי אצל ד"ר ירון קרסנטי, אשר מונה מטעם בית המשפט לצורך טיפול בקטין והדרכת הורים על פי החלטתי מיום 18.5.21".

בית משפט קמא הדגיש, כי המלצת העובדת-הסוציאלית עולה בקנה אחד עם טובתו של הקטין, וכי קיימת חשיבות מכרעת, לכך שלקטין חברים נוספים, עימם הוא צפוי ללמוד בבית-הספר "ד".

בית משפט קמא דחה במסגרת החלטתו, את כלל טענות המבקש, לרבות אלו הנוגעות לטעמיה של העובדת-הסוציאלית במסגרת המלצתה, וקבע, כי בשים-לב לתשתית הראייתית שהונחה לפניו, יש לאמץ את המלצותיה בכל הנוגע לקביעת בית-הספר בו ילמד הקטין בשנת-הלימודים הקרובה.

3. המבקש מיאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא, וביום 18.08.2021 הגיש לבית משפט זה הודעת ערעור. יחד עם זאת ציינה באת-כוחו של המבקש, כי על אף שהיא סבורה, כי עניינו בערעור בזכות, הואיל ועסקין בהכרעה אשר מסיימת את התדיינות הצדדים בסוגית המוסד החינוכי בו ילמד הקטין, לו יסבור בית המשפט, כי נדרשת רשות לערער על החלטת בית משפט קמא, אזי יש לראות בהודעת הערעור האמורה כבקשת רשות ערעור.

4. אציין בתמצית, כי המבקש משיג על החלטת בית משפט קמא, וטוען, כי במסגרת החלטה זו ראה בית משפט קמא לנגד עיניו את טובתה של המשיבה, ולא את טובתו של הקטין. בית משפט

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

קמא, כך נטען, הסתמך באופן כמעט בלעדי על עמדתה של העובדת-הסוציאלית, וזאת על אף שהוכח, כי ידיעתה והיכרותה עם הצדדים והקטין מוגבלת ביותר.

עוד טען המבקש, כי התעלמותו של בית משפט קמא מן העבר והניסיון לאיינו מחייו של הקטין, אינם ראויים, וכי היה עליו ליתן במסגרת החלטתו את הדעת לסתירות שעלו מעדויותיהן של העובדת-הסוציאלית ושל הגננת. עמדתה של העובדת-הסוציאלית בנוגע לזרם החינוך הדתי-ממלכתי ותמיכתה הבלתי-מסויגת במשיבה עוברות כחוט השני בתסקירים ובעדויות, וכפועל-יוצא מכל אלו היה על בית משפט קמא להגיע למסקנה שונה בסוגיה מושא הערעור שבפנינו.

עוד ובנוסף טען המבקש, כי בית משפט קמא התעלם בהחלטתו מכך שמן התשתית הראייתית שהונחה בפניו עלה, כי המשיבה אינה מנהלת אורח-חיים חילוני, ולמצער, כך נטען, לא קיימה אורח-חיים מעין זה עד לפני כשנה, בעוד המבקש מנהל אורח-חיים דתי במהלך כל התקופה. היה על בית משפט קמא, כך אליבא דמבקש, ליתן את דעתו במסגרת ההחלטה לדרך היכרותם של הצדדים, ולאורח-החיים אותו ניהלו במהלך חייהם המשותפים.

5. לאחר שנתתי דעתי להחלטת בית משפט קמא, לכל התיעוד הרלוונטי, ולבקשת רשות הערעור, מצאתי, כי הבקשה אינה מצריכה תשובה, ואני מורה על דחייתה, בהתאם לסמכותי על-פי תקנה 138(א)(1), ואנמק.

ידוע, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ובקביעות עובדתיות, אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית. שונה הדבר, עת נראה, כי נפל פגם בקביעות הערכאה הדיונית באופן היורד לשורשו של עניין, או עת הגרסה העובדתית שהתקבלה אינה עומדת במבחן השכל הישר.

יפים לענייננו דבריו של כב' השופט ד. מינץ ב-ע"א 8191/16 דיאליט נ' אברהם הרר (17.6.2019):

"כאמור, הלכה נושנה היא שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. זאת, מפני שבידה של הערכאה הדיונית האפשרות להתרשם מהעדים ומחקירתם על דוכן העדים, ולבחון כל ראיה וחווה-דעת לעומק. התערבות ערכאת הערעור תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד, כגון מקרים בהם נפל פגם בהכרעתה של הערכאה הראשונה היורד לשורשו של עניין, או כשהדברים אינם מבוססים על פניהם (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 1026 (מהדורה שתיים עשרה, 2015); ע"א 4175/12 תעשית אבן וסיד בע"מ

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-42505 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

נ' גדיר [פורסם בנבו] (10.3.2014); ע"א 3894/03 דויטש נ' ישראלפלאורס
בע"מ [פורסם בנבו] (23.8.2012).

6. דברים אלה נכונים שבעתיים, שעה שמדובר בסעד זמני, אשר ברי, כי הוא נתון לשינויים,
ואינו חורף את גורלה של ההכרעה כולה.

אפנה לדבריו של כב' השופט נ. הנדל ב-בע"מ 5451/19 פלונית נ' פלוני, 22.08.2019, פסקה 5:

"אפתח ואומר כי בדונו בתובענה שעניינה זכויות משמורת, בית המשפט לענייני
משפחה מוסמך לקבוע משמורת זמנית, להעביר אותה מהורה אחד למשנהו,
ולקבוע הסדרי שהות זמניים. זאת, הן מכוח סמכותו הכללית למתן סעד זמני
בהליך (ראו תקנות 258ב(ב) ו-258ד(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-
1984), על מנת להבטיח את קיומו התקין או את ביצועו היעיל של פסק הדין (שם),
תקנה 1) – והן מכוח סעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות,
התשכ"ב-1962, הקובע כי "בית המשפט רשאי, בכל עת [...] לנקוט אמצעים
זמניים או קבועים הנראים לו לשמירת עניניו של קטין" (בע"מ 5710/05 פלוני נ'
פלוני, פ"ד סא(2) 663, פסקה 13 (6.7.2006))...."

ובהמשך, בפסקה 7:

"כמובן, וכפי שציין בית המשפט המחוזי, אין בדברים כדי לחרוף את גורל
התביעה העיקרית – שהרי הבירור הראייתי המלא שעל הערכאה הדיונית לערוך
כעת, שלא לדבר על שינוי נסיבות, עשויים להוביל להכרעה סופית שונה
לחלוטין". (ההדגשות אינן במקור).

7. בענייננו קבע בית משפט קמא, בפסקה 25 להחלטתו, כי "נוכח כל האמור והמפורט, נחה
דעתי כי יש מקום לאמץ את המלצות עו"ס בתסקיר ולהורות כי ג' יתחנך בשנת הלימודים הבאה
בבית הספר "ד" ב-ל", וכך הנני מורה".

8. ראשית, אציין, כי החלטתו של בית משפט קמא, הכריעה בנוגע לשנת-הלימודים הבאה,
ואין היא קובעת מסמרות באשר להמשך. אמנם, מדובר בהחלטה שיכול ותהיינה לה השלכות
ומשמעויות לגבי המסגרת החינוכית בה ילמד הקטין גם בהמשך, אולם עדין ברי, כי אם במהלך
ההתדיינות בפני בית משפט קמא תונח תשתית ראייתית, אשר תצביע על כך שטובתו של הקטין

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

היא ללמוד באחד מבתי-הספר אותם הציע המבקש, ישנה בית משפט קמא את החלטתו בהתאם. המדובר איפוא בהחלטה אחרת ולא בפסק-דין. מכאן אדון בהשגות ובנימוקי הערעור כאילו הועלו בגדרי בקשת רשות לערער.

9. החלטת בית משפט קמא מנומקת ומפורטת כדבעי, ודומני, כי אין צורך להכביר מילים על חשיבות עובדה זו והשלכותיה של הנמקה ראויה.

יפים לענייננו זה דברי כב' הנשיאה, השופטת א. חיות ב-רע"א 290/15 ברנד פור יו בע"מ נ' רמי לוי שיווק השקמה בע"מ, 08.12.2015:

"בית משפט זה עמד לא אחת על חשיבותה של חובת ההנמקה ונפסק כי "כלל גדול הוא - כתוב או בלתי כתוב - כי בית משפט חייב לתת נימוקים להחלטתו" (ע"א 176/54 נחום נ' ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט-1949, פ"ד ט 617, 635 (1955); בג"ץ 7/83 ביארס נ' בית הדין הרבני האזורי פ', פ"ד לח(1) 673, 689 (1984); בג"ץ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין, ירושלים, פ"ד כה(1) 325, 334 (1971) וכן רע"א 8996/04 עודד שכטר נ' נציגות הבית המשותף ע"י שרה כץ, [פורסם בנבו] פסקה ט' (21.12.2004); כן ראו: תקנות 190(ב), 192 ו-460(א)(3) לתקנות סדר הדין האזרחי. ההנמקה נועדה, בין היתר, "לאפשר לצדדים להבין על מה מבוססת החלטתה של הערכאה הדיונית וכן על-מנת לאפשר לערכאת הערעור לבקר את ההחלטה" (רע"א 6393/11 סולבר חצור בע"מ נ' מזל עזרא [פורסם בנבו] (8.11.2011) (להלן: עניין סולבר)). כמו כן משמשת ההנמקה כלי חיוני בידי השופט עצמו בגיבוש החלטתו והעברת רעיונותיו בכור ההיתוך של שיקול הדעת השיפוטי (אהרן ברק שיקול דעת שיפוטי 46-48 (1987)). על בית המשפט לפרט את נימוקי החלטתו מטעם נוסף והוא - מראית פני הדברים על-מנת שלא ידבק בעשיית המשפט "אבק של שרירות" (ע"פ 446/01 רודמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 25, 30 (2002) והאסמכתאות שם; רות גביזון "בית המשפט וחובת ההנמקה" משפטים ב 89, 92 (התש"ל)) וכדבריו של הנשיא לנדוי "שיפוט על פי שיקול דעת אסור לו שייהפך לשיפוט שרירותי. כדי למנוע סכנה זאת אין אמצעי בדוק יותר מאשר הנמקה מלאה של פסק הדין" (משה לנדוי "הלכה ושיקול דעת בעשיית משפט" משפטים א 292, 303 (התשכ"ח-התשכ"ט)).

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

10. בנוסף, אדגיש, כי החלטת בית משפט קמא נטועה היטב בתשתית הראייתית שהונחה בפניו, לרבות עדויותיהן של העובדת-הסוציאלית ושל הגננת, אשר בשלב זה משמשות כסמכות המקצועית, ובהן יש להיעזר בהליך קבלת החלטות מן הסוג שבענייננו. בהקשר זה סבור אני, כי יש ממש בקביעת בית משפט קמא, בפסקה 16 להחלטתו, לפיה "אכן, גם אני סבורה כי הקונפליקט הרגשי בו ימצא הקטין המנהל אורח חיים חילוני בבית האם, אל מול אורח החיים של חבריו במסגרת הלימודים הדתית יהיה קשה יותר מאשר באם ילמד במסגרת חינוכית חילונית וינהל אורח חיים דתי עם אביו. כך בכלל, ובפרט בנסיבות דנן, לפיהן מצבו הרגשי של ג' אינו שנוי במחלוקת בין ההורים, שניהם מסכימים כי מצבו הרגשי מורכב" (ההדגשה אינה במקור).

אפנה לדבריה של הגננת, עמ' 39 לפרוט' מיום 01.07.2021 (להלן: "הפרוטוקול"), שו' 10-19:

"היה לג' תקופה של שנתיים מאוד מאוד קשות, התנהגותית, רגשית, היה התפרצויות זעם, התמודדויות של נשיכות, שזה לא תואם גיל, התמודדויות של בכיות ושל רגשות שהיה מביע, זה בשנתיים הראשונות בגן. בשנה הנוכחית ברוך השם הוא עלה על דרך המלך. כבר לקראת סוף שנה שעברה התחלנו לראות כיוונים יותר חיוביים. אני מכירה אותו מאז גיל שנוטה ל- 4. 3 וקצת. בדרך כלל המשברים הגדולים היו שהאבא הגיע או כשהאבא טס. זה הנקודות המרכזיות. עכשיו יש שיפור התנהגותי הרבה יותר טוב. הוא למד לשתף והוא נותן בי אמון רב. הוא משתף אותי בהמון דברים שהוא חושב או מרגיש, הוא גם למד לדבר. אם הוא מתעצבן או משהו מפריע, הוא מביע את עצמו, דבר שלא היה בשנים קודמות. פניתי ל-ע' בשל נשיכות של ילדים, התפרצויות זעם קשות מאוד, היה מקרה שהילד הגיע עם נושא מיני מאוד מורכב של איך שעושים ילדים, שהוא סיפר שאבא שיתף אותו".

11. עוד ובנוסף, קביעת בית משפט קמא בפסקה 10, ולפיה "ייתאמר כי בית המשפט סבור שיש מקום לבחון את אורח חיי ההורים נכון להיום. בחינת המצב טרם לידתו של הקטין (עת הצדדים נישאו או לפני כן, בשים לב לכך כי במקרה דנן הקטין נולד בישראל כאשר הוריו היו פרודים) אינה רלבנטית לאורח חיי הקטין ולטובתו כיום", נטועה אף היא היטב הן בתשתית הראייתית והן בדין, אשר קובע, כי המגדלור לאורו יש ליתן הכרעה שעניינה בקטין, היא טובתו. טובתו של הקטין צריכה להיבחן במועד רלבנטי להכרעה, ובענייננו מסכים אני עם בית משפט קמא, כי אין כל נפקות לאורח-החיים שניהלו הצדדים בעברם הרחוק.

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 42505-08-21 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

11. אין בידי לקבל את טענות המבקש, כי מניעים זרים הובילו את העובדת-הסוציאלית למסקנות ולהמלצות אליהן הגיעה. בית משפט קמא התרשם במישרין ממהימנותה וממקצועיותה של העובדת הסוציאלית. כך גם למד אני מקריאת עדותה, ומן המחשבה הסדורה והברורה שעולה ממנה שעה שטובתו של הקטין מצויה בראש מעייניה, וכאשר עמדתה עולה בקנה אחד עם עמדתה של הגננת.

הן העובדת-הסוציאלית והן הגננת סברו, כי קיימת חשיבות שהקטין יעלה לכתה א' עם חברים נוספים אותם הוא מכיר, ולדברי הגננת, אף קיים קשר בין הקטין לבין ילדים נוספים עימם היה בגן, וכעת הם לומדים בבית-הספר "ד".

אפנה לדבריה של הגננת, עמ' 40 לפרוט', שו' 10-12:

"לפי מה שג' מספר, אני לא יודעת. לביה"ס ד' והוא מדגיש שאם בסוף הוא יהיה בד', אם אהיה בד', ר' ו-נ' יהיו איתי ו-ר' תשב איתי. זו החוויה".

בהמשך, שו' 15-23:

"ת. כן, הוא גם מתרגש שחברים הגיעו אתמול מביה"ס ד', 4 ילדים שהעלתי שנה שעברה והגיעו לביקור של סוף שנה להראות תעודות והיה התרגשות בגן וכשהוא אמר ל-מ', שעלה שנה שעברה, הוא אמר "אם אני אעלה לד' תהיה חבר שלי שם" הוא אמר לו "אני אהיה החונך שלך", יש חניכה בין ב' ל-א'. כל פעם הוא אומר שהוא לא יודע לאן הוא עולה. ש. זה נכון שאם הוא יעלה לביה"ס ד', הוא ימצא שם הרבה פנים מוכרות וחביבות מהתקופה של המתחם,, אליך. ת. לא יודעת, יודעת מה אצלי. חברים שהיו שנה שעברה, עלו 4 ילדים שהיו בקשר מאד טוב איתו. הגן שלו שהמון ילדים מהשנה שעברה מבקרים בו כל הזמן. הם באים להקריא סיפורים, להראות ציונים. זהו, הוא פוגש את הילדים גם מהשנה שעברה וגם מהשנה". (ההדגשות אינן במקור).

ובהמשך עמ' 43, שו' 23-27:

"ש. את חושבת שיהיה לו טוב ב-ד'?"

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-42505 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

ת. כן. חושבת שיהיה לו טוב בכל מקום שיבוא עם חברים, עם ביטחון, עם הקשת שמגנה עליו. ג' חייב ביטחון, עם המוכר, את החברה, את המקום שיש לו המשך, לא רק ג', כל ילד. אני ממליצה לכל ההורים, חברים שממשיכים, שימשיכו איתם. הילד עובר כזו חוויה עצומה, לפחות שיהיה רך יותר".

12. אפנה לדבריה של הגנת אשר ציינה כי בעת גיבוש המלצתה, נתנה היא דעתה הן לעניין החברתי והרגשי של הקטין, והן לסוגית הדת, שעולה מן הבקשה בענייננו, כי היא חשובה למבקש עד מאוד:

ש". את מסכימה שאת יכולה בלב יהודי שלם, אנושי, של גנת מסורה, שאם הילד ילך לד', את ממליצה בלב נקי.

ת. עוד פעם, אני ממליצה כל דבר שהילד יהיה לו טוב מבחינת חברה. אם החברים שלו הולכים ל-ד' כמו נ' ו-ר', ואצלנו אין ילד שהולך ל-ד', ל' בגן היה אמור לעלות לכיתה א' ב-ד', ההורים לא יודעים במאה אחוז, כי הם עוברים ליד פ'. כרגע הם רשמו אותו גם ל-פ' וגם באופציה ל-ד'. אני מאמינה שיעבור ל-פ', כבר דיברתי עם פ', זה לא שומר תורה ומצוות, קצת יותר רחוק מד'. אם נ' ו-ר' ממשיכות איתו זה יהיה לו מצויין. אני ממליצה על ד' יותר מעל פ', כי ב-ד' יש את התכנית של היהדות שמביאים וממשיכים מורשת של העם היהודי, זה חשוב, ואני רוצה שהילדים ימשיכו עם המורשת. פ' קצת רחוק מבחינה יהודית לילדים. ד' יותר מומלץ מ-פ'. זה החלטה שלהם. ב-ד' יש רב. המון קשר לדת ושיתופים עם היהדות".

13. בשולי הדברים אעיר, כי החלטת בית משפט קמא ניתנה ביום 26.07.2021, והודעת הערעור הוגשה ביום 18.08.2021.

14. על יסוד כל האמור לעיל, לא שוכנעתי כי נפלה טעות בהחלטת בית משפט קמא, וכי נדרשת התערבות ערכאת הערעור, ועל כן אני דוחה את בקשת רשות הערעור.

החלטת בית משפט קמא, לפיה יתחנך הקטין במהלך שנת-הלימודים הקרובה בבית-הספר "ד" ב-ל', תיוותר על כנה.

בית המשפט המחוזי ב' בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-08-42505 א. נ' ב.

תיק חיצוני:

1

2

3

4

5

הואיל ולא התבקשה תשובת המשיבה, אין צו להוצאות.

6

7

מותר לפרסום בהשמטת שמות ופרטים מזהים נוספים.

8

9

ניתן היום י"ב אלול תשפ"א, 20 לאוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.

10

סארי גיוני, שופט

11

12

13